

Διαστήματα και συγχορδιακές συνηχήσεις

Το διάστημα αποτελεί το θεμελιώδες κύτταρο των συγχορδιακών συνηχήσεων

Οι διάφοροι συνδυασμοί διαστημάτων έχουν προμηθεύσει την μουσική με έναν θησαυρό συνηχήσεων ο οποίος ποικίλει ανάλογα με την αισθητική της κάθε εποχής. (ήδη από το *faux bourdon* συνδυασμοί 3^{ων} φθόγγων δημιουργούν συνηχήσεις με διαστήματα 4^{ης}, 3^{ης} και 6^{ης} που πολύ αργότερα στο τονικό σύστημα θα ονομαστούν συγχορδίες β' αναστροφής).

Οι συνηχήσεις με επιπρόσθετες 3^{ες} θα επικρατήσουν τόσο στην μουσική της όψιμης αναγέννησης τρίφωνες συγχορδίες μείζονες, ελάσσονες και ελαττωμένες καθώς και στην τονική μουσική με 3φωνες, 4φωνες μέχρι και 5φωνες συγχορδίες.

Την χαραυγή του 20^{ου} αιώνα οι Schonberg, Scriabin κ.α. θα ανατρέψουν την τονική θεώρηση των συγχορδιών χρησιμοποιώντας πολύχορδες συνηχήσεις που περιέχουν ένα ή περισσότερα τρίτονα ή αυξημένη συγχορδία, συνηχήσεις που δεν υπαγορεύονται από κάποια λειτουργική έλξη και αποτελούν μεγάλο μέρος του συνηχητικού υλικού της «ατονικότητας».

Scriabin: δύο σημεία από το prelude op. 74 no 1.

Όλες οι συνηχήσεις του πρελούδιου έχουν 5 και 6 διαφορετικούς φθόγγους. Όλες οι συνηχήσεις περιέχουν ένα ή δύο τρίτονα η αυξημένη συγχορδία που έχει την ίδια αισθητική ιδιότητα με το τρίτονο. Σ' όλες σχεδόν τις συνηχήσεις ο φθόγγος του μπάσου είναι δεμένος με το τρίτονο αποδυναμωμένος από τον αρμονικό ρόλο φορέα της συνηχήσεως που είχε στην τονική μουσική προσδίδοντας έτσι ισοδυναμία όλων των φθόγγων της συνηχήσεως. Το ψηλότερο διάστημα είναι στις περισσότερες περιπτώσεις 3^η ή 6^η προσδίδοντας στο σύνθεμα ιδιαίτερη γλυκύτητα.

Το άνω
 διάστημα: + 3 - 6 + 6 4 + 6 - 6 + 7 - 6
 πλήθος διαφορετικών φθόγγων στη συνή-
 χηση: 6 6 6 6 6 6 6 6 6 6

Το κάτω
 διάστημα: Trit. Trit. - 3 + 3 Trit. Trit. — + 3 Trit.

] = τρίτονο
 O = αυξημένη τρίφ. συγχορδία

Το άνω
 διάστημα: 4 4 + 3 - 3 Trit. Trit. + 3 + 6 + 3
 πλήθος διαφορετικών φθόγγων στη συνή-
 χηση: 5 6 6 6 6 6 5 6

Το κάτω
 διάστημα: Trit. Trit. - 3 + 3 Trit. Trit. — + 3 Trit.

Στα παρακάτω παραδείγματα από το pierrot lunair του Schoenberg βλέπουμε ότι και εδώ όπως και στο παράδειγμα του Scriabin σχεδόν όλες οι συνηχήσεις περιέχουν ένα ή περισσότερα τρίτονα και όταν δεν περιέχουν τρίτονο περιέχουν κανονικά η αυξημένη τρίφωνη συγχορδία με όμοια συνηχητική επιρροή στην συνολική συνηχητική υφή. Επίσης όλες οι συνηχήσεις έχουν 4-8 φθόγγους και οι περισσότερες 5-6 και όλες περιέχουν οξείες διαφωνίες.

Το Νο 15, κλαρινέττο, βιολί και τετράφωνο πιάνο αποδίδουν αυτό το εξάφωνο σύνθεμα:

Musical notation for exercise No. 15. The top staff is a treble clef with a six-note sequence: G4 (finger 6), A4 (finger 6), Bb4 (finger b), C5 (finger 6), D5 (finger 6), E5 (finger 5). The bottom staff shows a bass clef accompaniment with chords and moving lines.

Αρ. 19, Βιολοντσέλλο και πιάνο.

First system of musical notation for exercise No. 19. The top staff is a cello line with fingerings: 6, 6, 8, 4, 5, 5, 5, 5, 6. The word "pizz." is written above the first measure. The bottom two staves show piano accompaniment.

Second system of musical notation for exercise No. 19. The top staff is a cello line with fingerings: 5, 5, 6, 6, 6, 5. The bottom two staves show piano accompaniment.

Third system of musical notation for exercise No. 19. The top staff is a cello line with fingerings: 5, 5, 4, 5, 5, 5, 6, 6. The bottom two staves show piano accompaniment.

Χρονολογικός πίνακας αριθμού φθόγγων στις συνηχήσεις

8^{ος} -12^{ος} αιώνας (organum) 2φόγγοι

12^{ος} (fauxbourdon) – 19^{ος} (Beethoven) τρίφωνες συγχορδίες

19^{ος} ρομαντισμός (Wagner) τετράφωνες συνηχήσεις

1915 συνηχήσεις 5 και 6 φθόγγων.

Συμπεριφορά των διαστημάτων σε συγχορδιακές συνηχήσεις

Τόσο στην τροπική μουσική της αναγέννησης όσο και στην τονική μουσική το δομικό κύτταρο κατασκευής των συνηχήσεων ήταν η 3^η .

στη μουσική από τον 20^ο αιώνα και μετά οι συγχορδιακές συνηχήσεις μπορούν να δημιουργούνται με παλέτα το σύνολο των διαστημάτων οπότε δεν μπορούμε να έχουμε απολυτή κωδικοποίηση τους επίσης καταργείται ο καθορισμός κάποιων συνηχήσεων σε κύριες και κάποιων σε δευτερεύουσες. Μπορούμε όμως να κατηγοριοποιήσουμε τις συγχορδιακές συνηχήσεις με βάση τα διαστήματα που τις σχηματίζουν ως εξής:

1.στοιχεία απόλυτα ομοειδή

2.στοιχεία διαφορετικού γένους, αλλά της ίδιας διαστημικής αριθμητικής αξίας

3.στοιχεία μικτών συνδυασμών

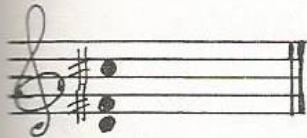
Επειδή το τρίτονο έχει τη ιδιότητα να προσδίδει ένα αβέβαιο και ασταθή χαρακτήρα στις συνηγήσεις που δεν περιέχουν οξείες διαφωνίες και το ίδιο έχει ουδέτερο χαρακτήρα σε αυτές που περιέχουν μπορούμε να διαχωρίσουμε τις συνηγήσεις ως εξής:

1.συγχορδίες που περιέχουν οξεία διαφωνία (μία ή περισσότερες).

α.συγχορδίες με τρίτονο.

β.συγχορδίες χωρίς τρίτονο.

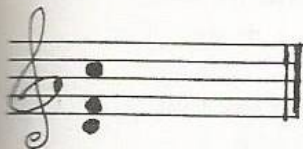

2.συγχορδίες που δεν περιέχουν οξεία διαφωνία.

α.συγχορδίες με τρίτονο.

β.συγχορδίες χωρίς τρίτονο.

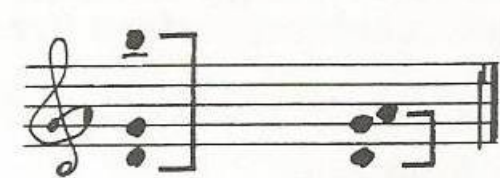

Η 4^η καθαρή συμπεριφέρεται ως ανοικτή συμφωνία αν ο φθόγγος που δεν συμμετέχει στην δημιουργία της σχηματίζει διαφωνία με την βάση της συνηγήσης και ως ήπια διαφωνία αν σχηματίζει συμφωνία.

Τέταρτη σαν ανοιχτή συμφωνία

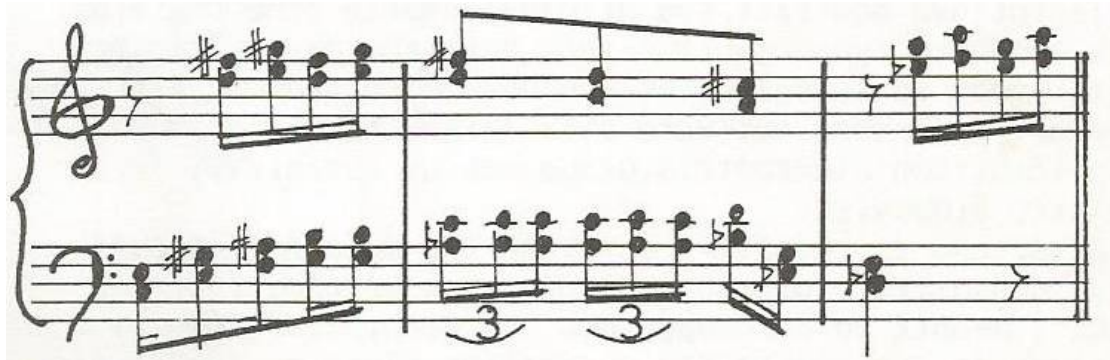

Τέταρτη σαν μέση διαφωνία

Σχετικά με τους διπλασιασμούς φθόγγων: Η έλλειψη τονικής στην συνήχηση επιτρέπει την αισθητική θεώρηση στον διπλασιασμό των φθόγγων. Έτσι:

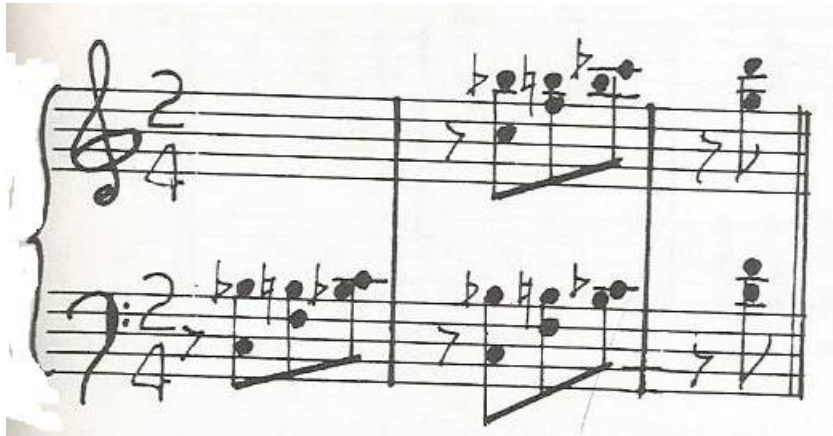
Ο διπλασιασμός σε μεγάλες 3^{ες} προσθέτει ένα διαυγή χαρακτήρα π.χ 1.

Π.χ. 2

Ο διπλασιασμός διαφωνιών αυξάνει την οξύτητα και την αισθητική ένταση:

Ο συνολικός διπλασιασμός των φωνών δημιουργεί ηχητική αντίληψη κρουστών.

Η χρήση υπερτόνων στην δημιουργία των συνηρήσεων επιτρέπει την συσχέτιση των φθόγγων μιας συνήχησης.

